

2 крб. 20 коп.

Шаржі А.С.Арутюнянца

Епіграми А.М.Костовецького

ОДНОПОРЯДНИЙ

Отсканировал и обработал А.ЛЕБЕДЕВ для
<http://perec-ua.livejournal.com/>

ОДНОШЕРЧАНІ

АЛЬБОМ

Шаржі

А.С.Арутюнянца

Епіграми

А.М.Костовецького

Київ
«Мистецтво»
1977

Перчанам — з перцем
Й не без слею,
Зі щирим серцем —
До ювілею.

- Василь Еллан-Блакитний 8
Остап Вишня 10
Олександр Довженко 12
Ярослав Галан 14
Олександр Козюренко 16
Пилип Капельгородський 18
Бе-Ша (Борис Шаповал) 20
Василь Чечвянський 22
Лев Каплан 24
Юрій Вухналь 26
Самум (Самуїл Уманський) 28
Казимир Агніт-Следзевський 30
Нікон Бугаєнко 32
Микита Годованець 34
Лаврін Гроха 36
Ісаак Золотаревський 38
Павло Ключина 40
Анатолій Косматенко 42
Євген Кравченко 44
Юрій Мельничук 46
Ігор Александрович 48
Анатолій Арутюнянц 50
Григорій Безбородько 52
Микола Білкун 54
Дмитро Білоус 56
Владислав Бойко 58
Василь Большак 60
Анатолій Василенко 62
Сергій Воскрекасенко 64
Сергій Герасимчук 66
Павло Глазовий 68
Володимир Гливенко 70
Володимир Гончаров 72
Валерій Горбачов 74
Грі (Віктор Григор'єв) 76
Євген Дудар 78
Олесь Жолдак 80
Костянтин Заруба 82
Валерій Зелінський 84
Юрій Івакін 86
Володимир Іванович 88
Олександр Ковінька 90
Абрам Костовецький 92
Андрій Крижанівський 94
Юрій Кругляк 96
Овсій Круковець 98
Валентин Лагода 100
Валентин Литвиненко 102
Петро Лубенський 104
Федір Маківчук 106
Юрій Мокрієв 108
Дмитро Молякевич 110
Іван Немирович 112
Степан Олійник 114
Лука Паламарчук 116
Микола Полотай 118
Юрій Прокопенко 120
Петро Ребро 122
Петро Сліпчук 124
Іван Сочивець 126
Зіновій Толкачов 128
Валентин Чемерис 130
Володимир Чепіга 132
Олег Чорногуз 134
Василь Юхимович 136
Микола Яровий 138
Юрій Ячейкін 140

КОРОТКО ПРО ОДНОПЕРЧАН

На читацьких конференціях, на літературних диспутах, вечорах ми часто одержуємо такі записки: «Скажіть, чому досі не появився новий Остап Вишня?», «Чому в нас мало гумористів, особливо карикатуристів?» На ці питання доводиться відповідати в нашому традиційному українському дусі: «А хто його знає!»

Та й справді — хто може відповісти, чому в нашій гумористиці досі не появився другий Остап Вишня? Чому взагалі так мало письменників-гумористів, а художників-карикатуристів ще менше? Мушу ще сказати, що художників-карикатуристів до смішного мало не тільки в нас на Україні, а й на всій планеті нашій.

Мабуть, тут діє якась нерозгадана закономірність. Не знаю, наскільки це відповідає істині, але подейкоють, що коли всевишній роздавав людям таланти, то він виявив нечувану архіскупість, як черга дійшла до гумору. Він виділив на цей жанр мистецтва до того мізерний ліміт, що навіть його найближчі радники-архангели від подиву ахнули:

— Чому, боже, таку нікчемну децицю на сміх одпускаєш? — спитали всевишнього.— На романістів, на повістярів, на живописців, на музикантів — так навіть лишнього передав, а на сміхотворців — дав, наче вкрав.

— Хопить того, що дав,— одповів своїм архангелам всевишній.— Розплодъ цього зілля багато — мороки не обберешся. Фейлетони почнуть писати, карикатури малювати. Не зоглянешся, як і тебе на сміх піднімуть. Між нами кажучи, такої філософії дехто дотримується ще й тепер, але не в тім суть. Суть у тім, що талант гумориста, а передусім карикатуриста,— це таки справді рідкісний талант.

І дуже приємно, що видавництво «Мистецтво» видало книжку дружніх шаржів та епіграм Анатолія Арутюняна й Абрама Костовецького на наших письменників-гумористів і художників-карикатуристів.

Художник Анатолій Арутюнян відібрав до цієї книги найкращі свої роботи в жанрі дружнього шаржу. Тут ми бачимо портрети тих письменників і художників, котрі були першими майстрами української радянської гумористики. Це насамперед Остап Вишня, Василь Еллан-Блакитний, Василь Чечвянський, Лев Каплан, Олександр Довженко, Пилип Капельгородський, Ярослав Галан, Микита Годованець, Юрій Вухналь, Олександр Козюренко, Казимир Агніт-Следзевський, Борис Шаповал /Бе-Ша/, Самуїл Уманський, що вже пішли від нас, назавжди лишивши у нашій пам'яті і в наших серцях.

Тут ми бачимо цілу галерею дружніх шаржів, здебільшого дотепних і веселих, на письменників і художників-карикатуристів, котрі почали виступати в нелегкому жанрі сатири й гумору трохи пізніше, а то й зовсім недавно, але про яких можна сказати багато достойних, теплих слів. Вони заслуговують на це. Але я завжди в таких випадках згадую оту нашу самокритичну народну приказку, яка гласить, що тільки гречана каша сама себе хвалить, і швидко поспішаю ставити крапку. Та все-таки скажу: вони роблять своє діло з душою, роблять добре. Хай мужніє, хай удосконалюється їхня майстерність. Хай розквітає їхній талант!

ОДНОПЕРЧАНАМ

(жартома і всерйоз)

ХОЧ НЕ ЗОБИДИВ НАС ВСЕВИШНІЙ:
КОЖНОМУ ДО ГУМОРУ ДАВ ХИСТ —
ЗА СТОЛОМ НІХТО У НАС НЕ ВИШНЯ,
ЯК СКАЗАВ ОДИН КАЛАМБУРИСТ.

ВАСИЛЬ ЕЛЛАН-БЛАКИТНИЙ,

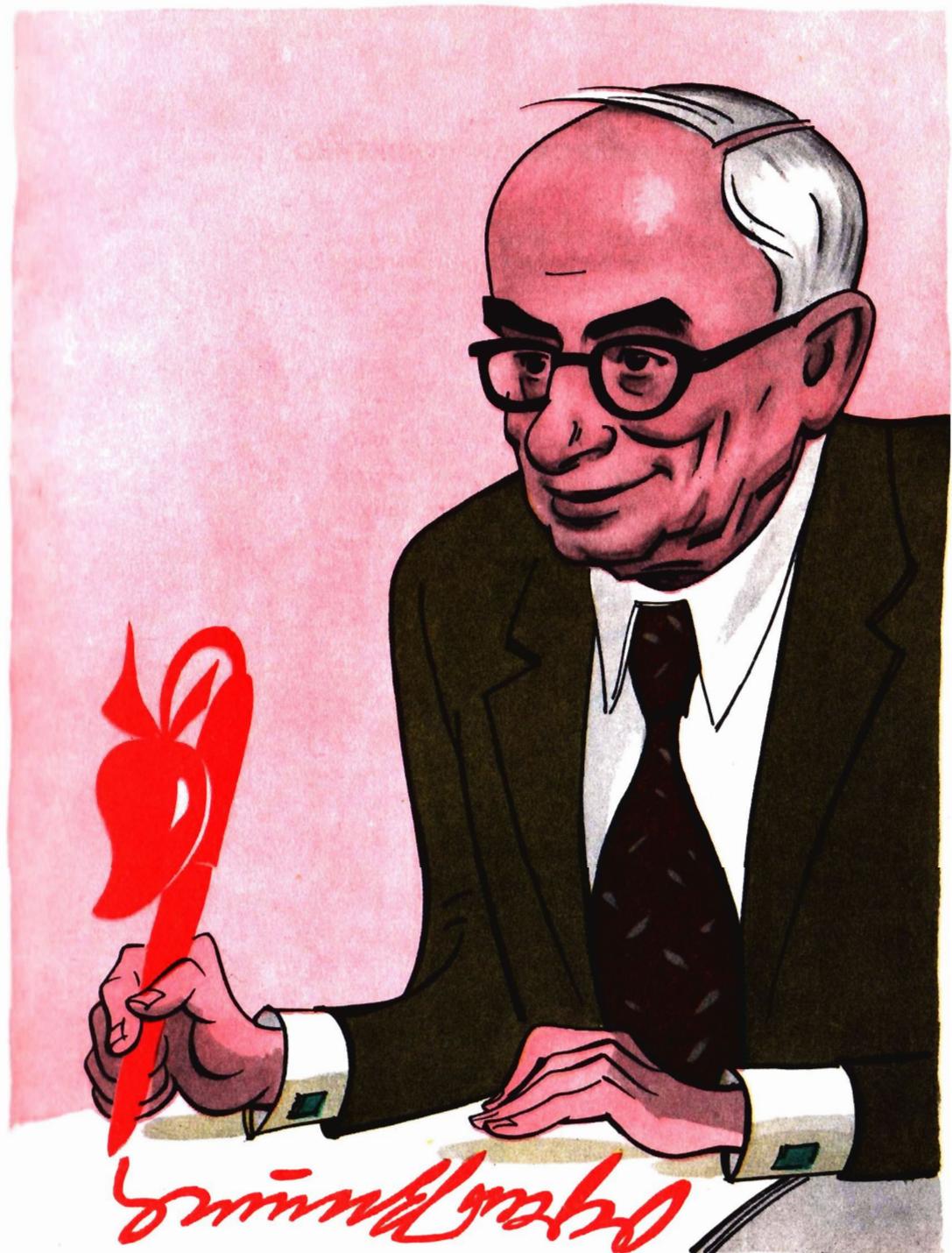
Письменник, партійний і громадський діяч,
автор відомої збірки «Удари молота і серця»,
засновник і редактор журналу «Червоний перець»

Віддаємо по праву шану
Молотобійцеві Еллану:
Він заснував веселий стан
Сатиро-гуморо-перчан.

ОСТАП ВИШНЯ

Ти вишнево усміхнися,
Подивися, батьку, як,
Ой, під Вишнею розрісся
Буйноквітнучий вишняк!

ОЛЕКСАНДР ДОВЖЕНКО

Співробітничав у журналі «Червоний перець»
як художник-карикатурист
під псевдонімом «Сашко»

Малював у «Перці» він,
У кіно свій геній викував
І довів, що крок один
Од смішного до великого.

ЯРОСЛАВ ГАЛАН

Бути сонця мужнім оборонцем
Й співцем судилося йому.
Ім'я того не вмре під сонцем,
Хто так ненавидить пітьму!

ОЛЕКСАНДР КОЗЮРЕНКО

*Колишній головний художник
журналу «Перець»*

У бій товаришів по зброї
Водив хоробро за собою
Сивоголовий ветеран
Старої гвардії перчан.

ПИЛИП КАПЕЛЬГОРОДСЬКИЙ

Романіст, лірик, сатирик і гуморист

Він служить і тепер народу —
Вагомі ж залишив труди.
Виводить зло на чисту воду...
У творах же — нема води.

БЕ-ША (БОРИС ШАПОВАЛ)

Старий Козак Бе-Ша —
З перчанського коша.
Бе-Ша, чи Шаповал,—
Все враже — наповал!

ВАСИЛЬ ЧЕЧВЯНСЬКИЙ

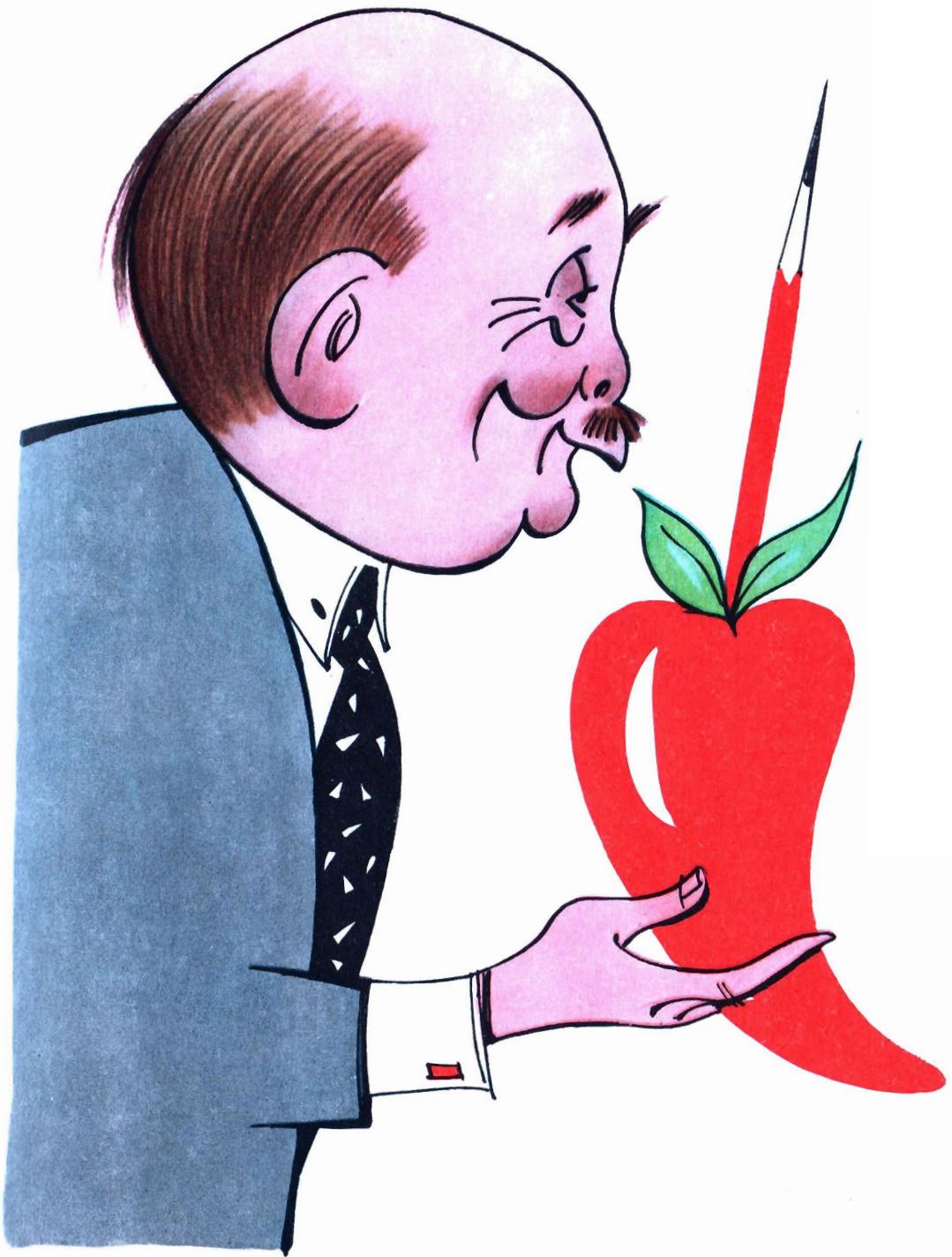
Був відповідальним секретарем
журналу «Червоний перець»

Він — сатирик, гуморист —
Брат Остапа Вишні рідний,
Та до гумору мав хист
Свій,
Чечвянський,
Своєрідний.

ЛЕВ КАПЛАН

Карикатурист
Лев Каплан.
Ще й каламбурист
Понад план!

ЮРІЙ ВУХНАЛЬ

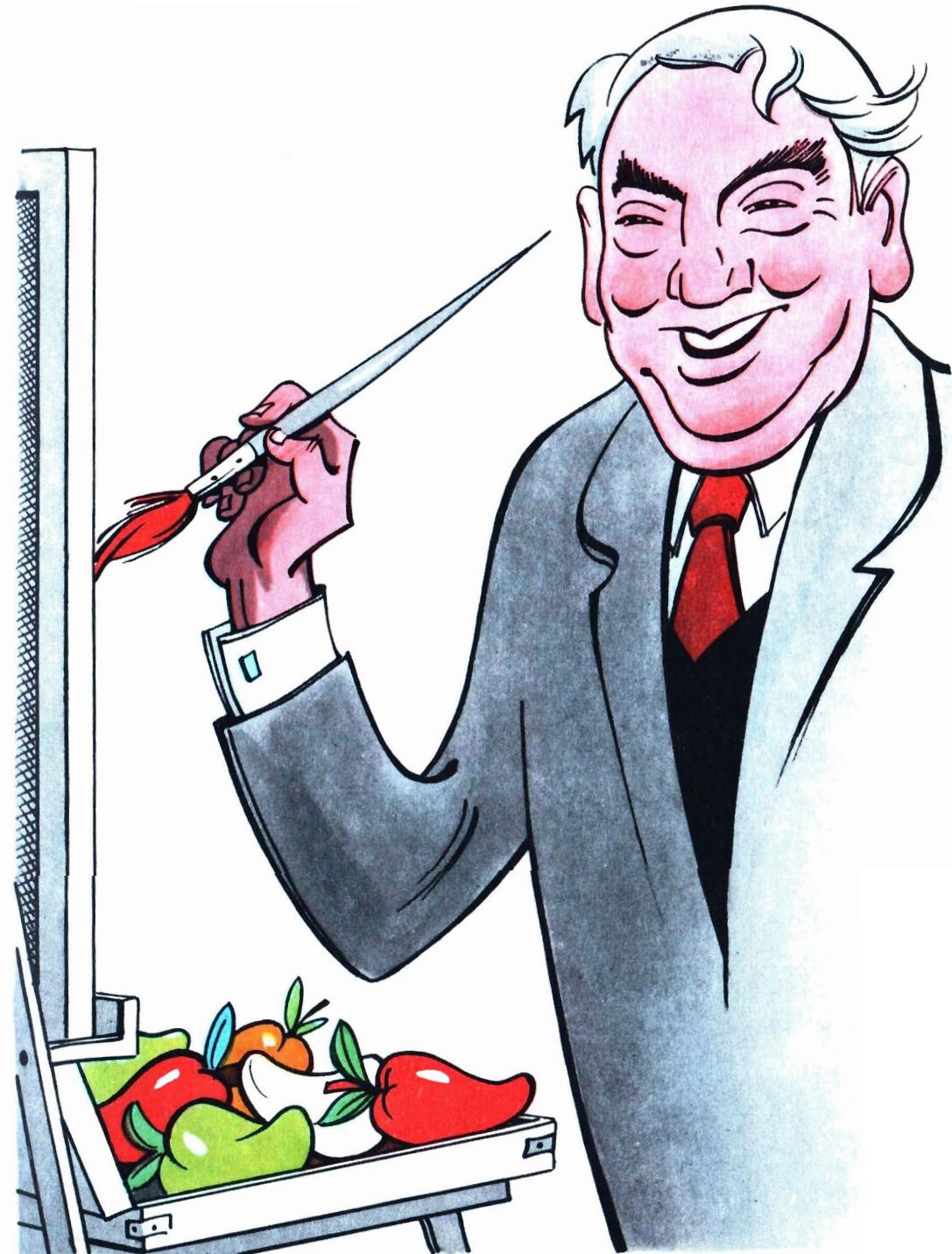
Автор популярного в 30-х роках циклу гуморесок
«Життя й діяльність Федька Гуски»

Виводив пережитків плями,
З міщан убивче кепкував,
Чимало дурнів підкував,
А Гуска — цвях його програми.

САМУМ (САМУІЛ УМАНСЬКИЙ)

Спочатку він подавсь у пейзажисти.
Але, коли найшов на нього сум,
Перевернувся в карикатуристи —
Так народивсь
усмішливий САМУМ.

КАЗИМИР АГНІТ-СЛЕДЗЕВСКИЙ

Бився з Антантою-шкурою,
Бився з фашистом-катом
Влучною карикатурою,
Гнівним Агніт-плакатом!

НИКОН БУГАЕНКО

Колишній головний редактор
журналу «Тваринництво України»,
видав книжку в бібліотеці «Перця»

До «Тваринництва» всією
Був прив'язаний душою.
Та при цьому усім серцем
Був він зв'язаний із «Перцем».

МИКИТА ГОДОВАНЕЦЬ

В його байках — і влучні рими,
І українські гострі спеції,
Він Ювеналом був би в Римі,
Езопом — в Древній Греції.

ЛАВРІН ГРОХА

Автор багатьох книжок гумору
і сатири та комедій-одноактівок

Лишив малих комедій лантух
І гуморесок чемодан.
Він гуморист не без таланту,
А не якийсь там... «грохоман».

ІСААК ЗОЛОТАРЕВСЬКИЙ

Видав декілька книг у бібліотеках
«Перця» та «Крокодила», зокрема збірку
«Нечиста сила»

Як мітлу тримав
Перчисту,
А чи «Крокодила»
Вила —
Силу вимітав
Нечисту,
Аж нечиста сила
Вила!

ПАВЛО КЛЮЧИНА

Поет полонить читача,
І є підстава, є причина,
Бо підібрати зміг Ключина
До байки власного ключа.

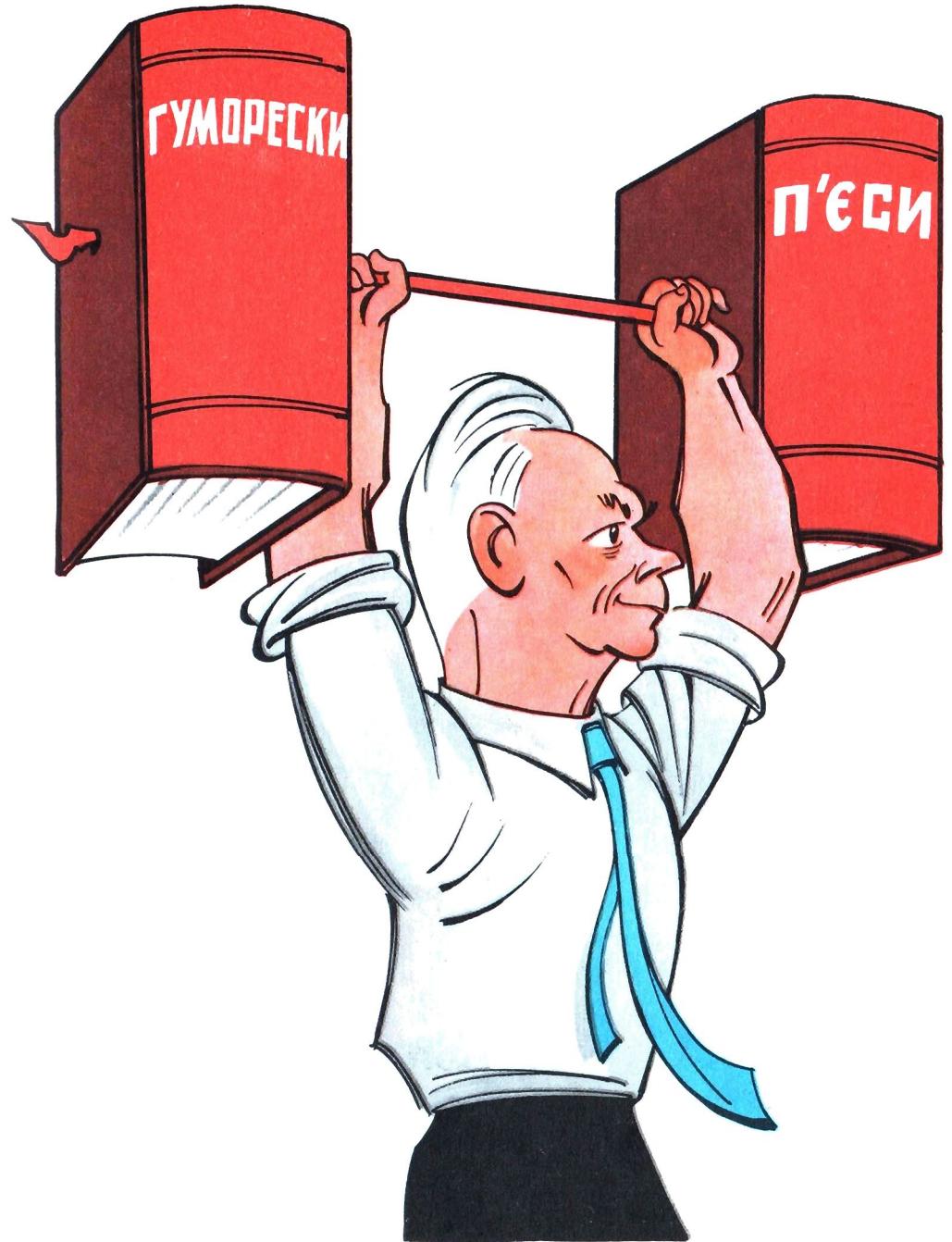
АНАТОЛІЙ КОСМАТЕНКО

В езопівському жанрі чоловік
Не застарів у наш космічний вік.
За віком линучи,
В літературу
Байкар злетів, немовби з...
БАЙКАнур.

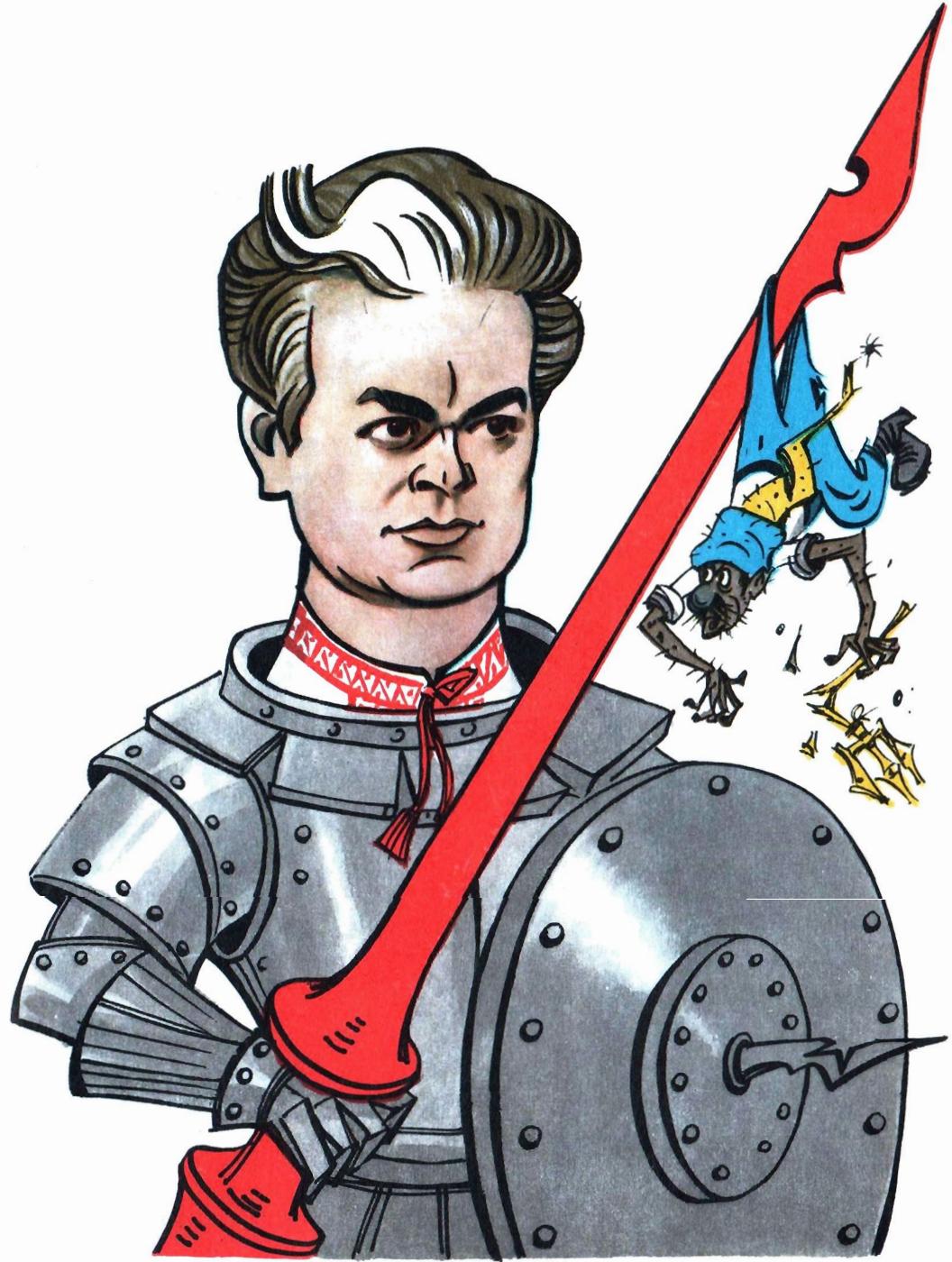
ЄВГЕН КРАВЧЕНКО

Читачеві та актору
З-під веселого пера
Різних жанрів
творів гору
Щедро видав на-гора.

ЮРІЙ МЕЛЬНИЧУК

Що публіцист він колоритний,—
Це у ворожім стані
Підтверджує пан жовто-блакитний
І сатана в сутані.

ІГОРЮ АЛЕКСАНДРОВИЧУ

*Авторові карикатур і сувенірів
жартільна порада*

Прийми, будь ласка, цю пораду вірную —
Дивись, не переплутай з твором твір:
Роби карикатуру сувенірною
І не карикатурним сувенір.

АНАТОЛІЙ АРУТЮНЯНЦ

Колег-перчан
Не боїмось обурити:
Хоч дехто з них
І може, що й казати,
Його часом
Перекарикатурити,
Але не здатний
Перешаржувати.

ГРИГОРІЙ БЕЗБОРОДЬКО

Чи до війни він — журналіст,
Чи на війні — артилерист,
Чи по війні — сатирик-брат:
Солдат — завжди солдат.

МИКОЛА БІЛКУН

Як Чехов, теж скінчив медичний
І став на шлях гумористичний.
Коли приймає «клієнтуру»,
Ти з перцем видає «мікстуру».

ДМИТРО БІЛОУС

Лауреат премії імені Максима Рильського
за кращий переклад на українську мову
твортів болгарських письменників

І віддано перекладові служить,
І сатиричний має дар.
Із Музою болгарською він дружить,
Й перчанській Музі він другар.

ВЛАДИСЛАВ БОЙКО

Гуморист, виступає також
під іменем Василь Шукайло

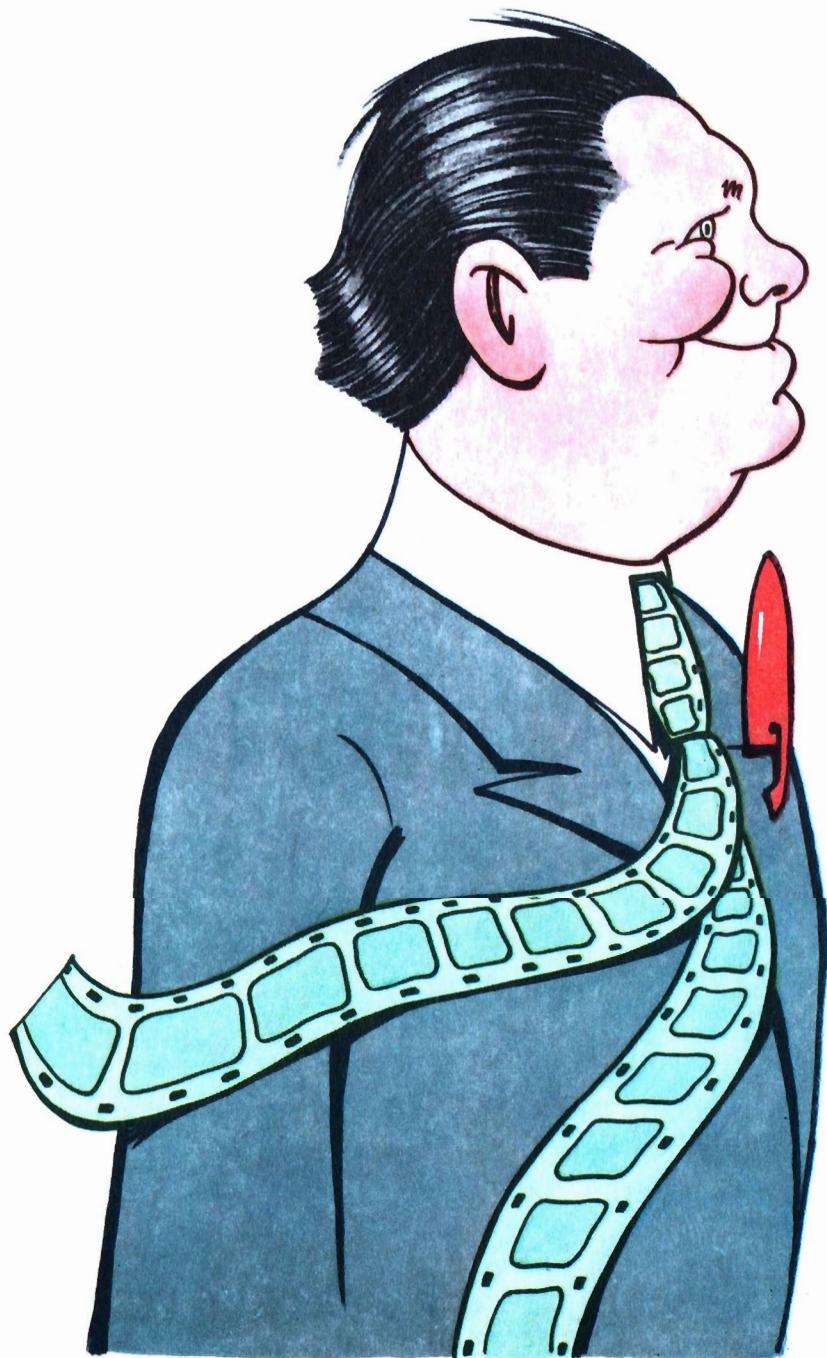
Псевдонім «Шукайло» зобов'язує —
Хай в нелегких пошуках іде...
Бо ж відома пісенька підказує:
«Хто шукає — той завжди знайде!»

ВАСИЛЕВІ БОЛЬШАКУ

*Письменнику-гумористу,
голові Держкіно УРСР*

Питання тут логічне виникає:
Коли вже гуморист очолює кіно,
Чому й тепер, скажіть, воно
Кінокомедій мало випускає?

АНАТОЛІЙ ВАСИЛЕНКО

Перчанин-карикатурист, також автор
серій малюнків із текстами для дітей

Аж зітхнеш, позаздриш
Мимоволі:
Сам собі співавтор
Анатолій,—
Сам і намалює
Веселенько,
Сам і підтекстує
Василенко

СЕРГІЙ ВОСКРЕКАСЕНКО

Таврує підступи ворожі,
Ганьбить людців, що поміж нас,
Добра і честі на сторожі
Гостроперчанин Воскрекас!

СЕРГІЙ ГЕРАСИМЧУК

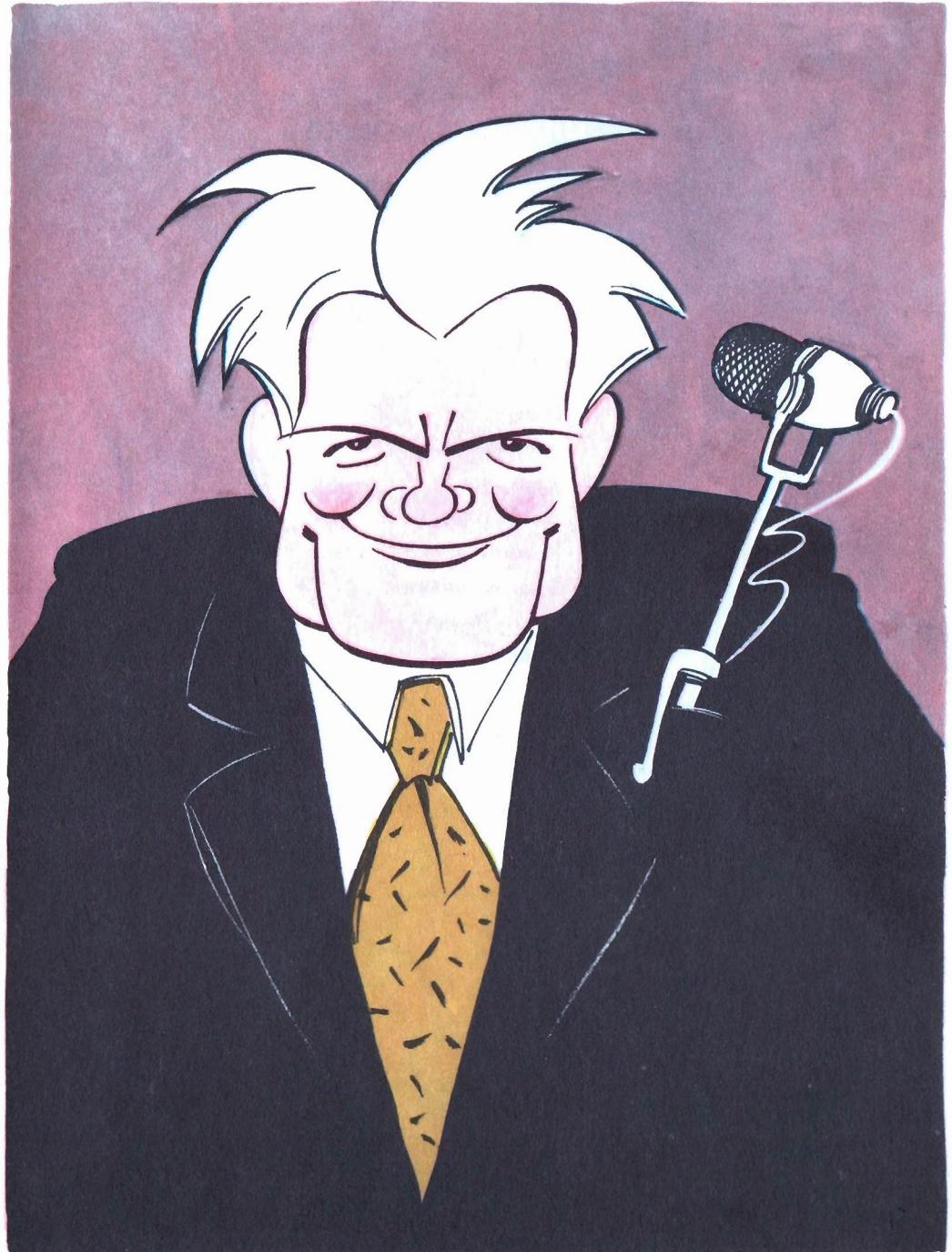
З приводу серії малюнків
«Картини з життя первісної людини»

Ну що візьмеш
З нащадків отаких?!
«Невдячний»,
Із сучасної натури
На предків
На первісних
На своїх
Малює злі карикатури.

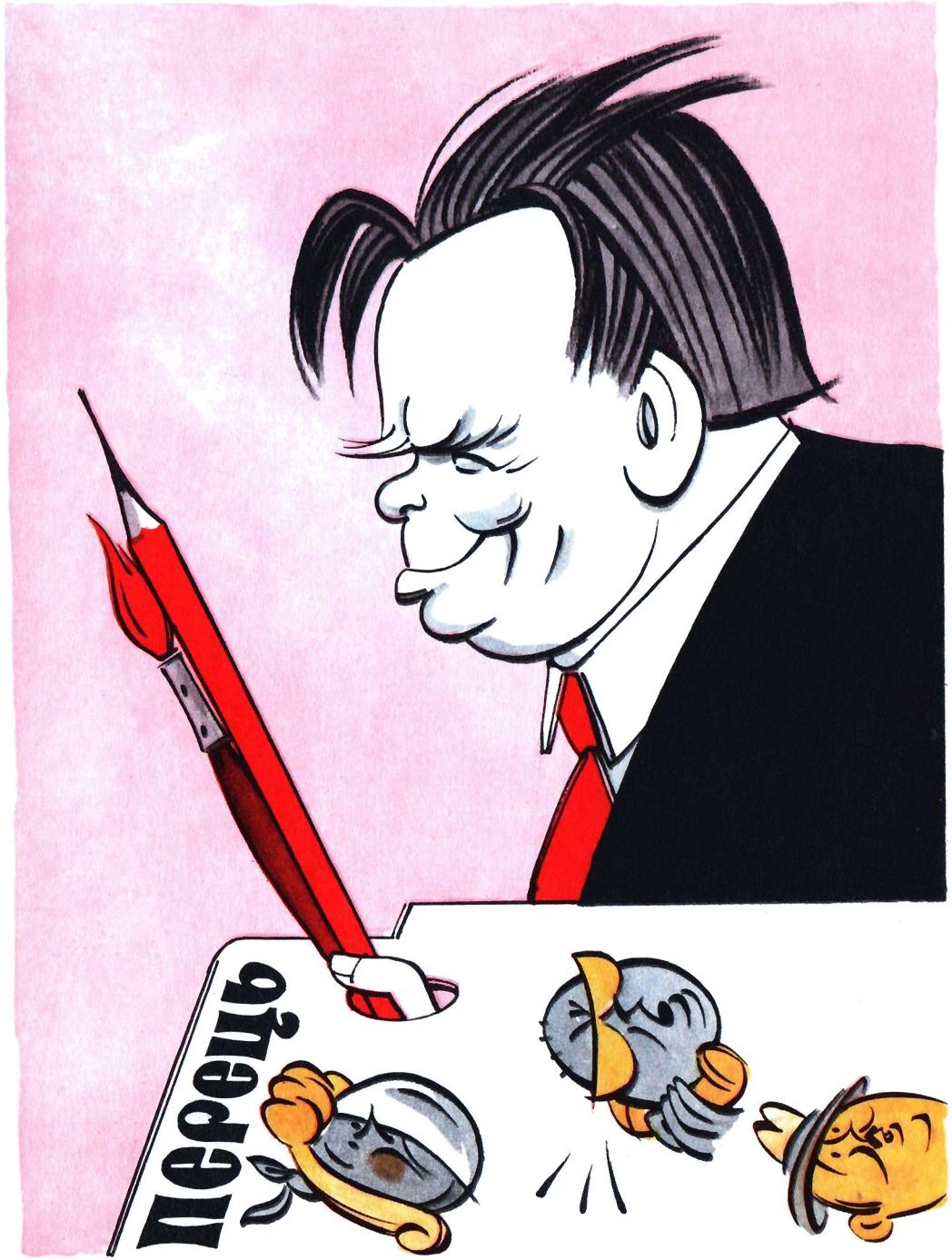
ПАВЛО ГЛАЗОВИЙ

Його сатира —
Бойова!
Пече, неначе
Кропива.
Та дехто автору
Рече,
Що грубувато
Він пече.
Хай так.
Але скажіть, бува
В природі...
Ніжна кропива?

ВОЛОДИМИР ГЛИВЕНКО

Півладні
Впевненій руці
Два олівці,
Два молодці:
Комічний —
Братик-олівець,
І сатиричний —
Брат-боєць.

ВОЛОДИМИР ГОНЧАРОВ

Режисер і художник-мультиплікатор,
малює також для журналу «Перець»

Хоч і до двох він залицяється,
Бо з музами двома кохається...
Та це не гріх!
Таке роздвоєння
Не виклика занепокоєння.

ВАЛЕРІЙ ГОРБАЧОВ

Художник-перчанин, співробітникає також
у видавництві «Веселка»

Він перчисто-весело малює,
За мастигами слідом крокує,
І належить сам до провідних...
Карикатуристів молодих.

ГРІ (ВІКТОР ГРИГОР'ЄВ)

Про природу дайте тему —
Тут він перший фахівець.
І на конику своєму
Обскакав колег митець!

ЄВГЕН ДУДАР

Дудар схожий з Гоголем
Характерним профілем.
От дрібничечку б додати—
Так, як Гоголь, ще й ... писати.

ОЛЕСЬ ЖОЛДАК

З приводу книги пародій «Вибрики Пегаса»

Ні, епіграму цей мастак
Без відповіді не залише...
Скажи про нього щось не так —
Іще пародію напише!

КОСТЯНТИН ЗАРУБА

Художник-сатирик, працював у фронтовій пресі,
після війни співробітничав у «Перці», нині —
викладач Київського художнього інституту

Під час війни фронт не один пройшов,
У пресі фронтовій б'ючи фашиста-звіра;
І в мирні дні воює він ізнов,
І завжди фронт один —

САТИРА

ВАЛЕРІЙ ЗЕЛІНСЬКИЙ

Головний художник журналу «Перець»,
лауреат премії імені Ярослава Галана

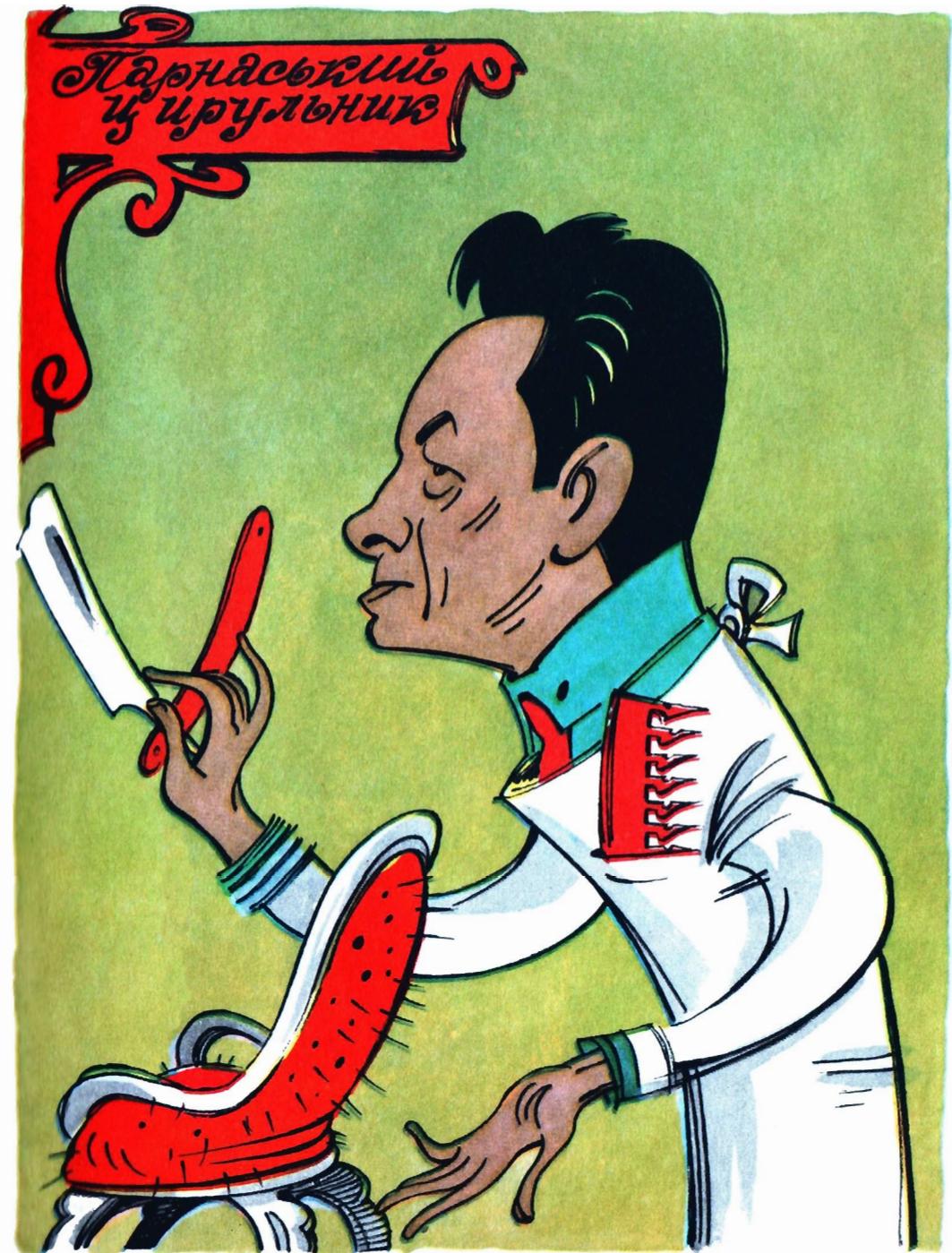
В ціль влучає без відхилення,
Свою справу добре зна
Рядовий солдат відділення
Ярослава Галана.

ЮРІЙ ІВАКІН

З приводу книги пародії
«Парнаський цирульник»

Він і поріже, й обскубе
/Пересміє, спародіює/...
Та ще й запитує тебе
Ласкаво-членно:
— Не турбуй?

ВОЛОДИМИРУ ІВАНОВИЧУ

Йдуть розмови отакі
/І це розмови щирі/:
«Іванович — вовк морський
В гуморі й сатирі».

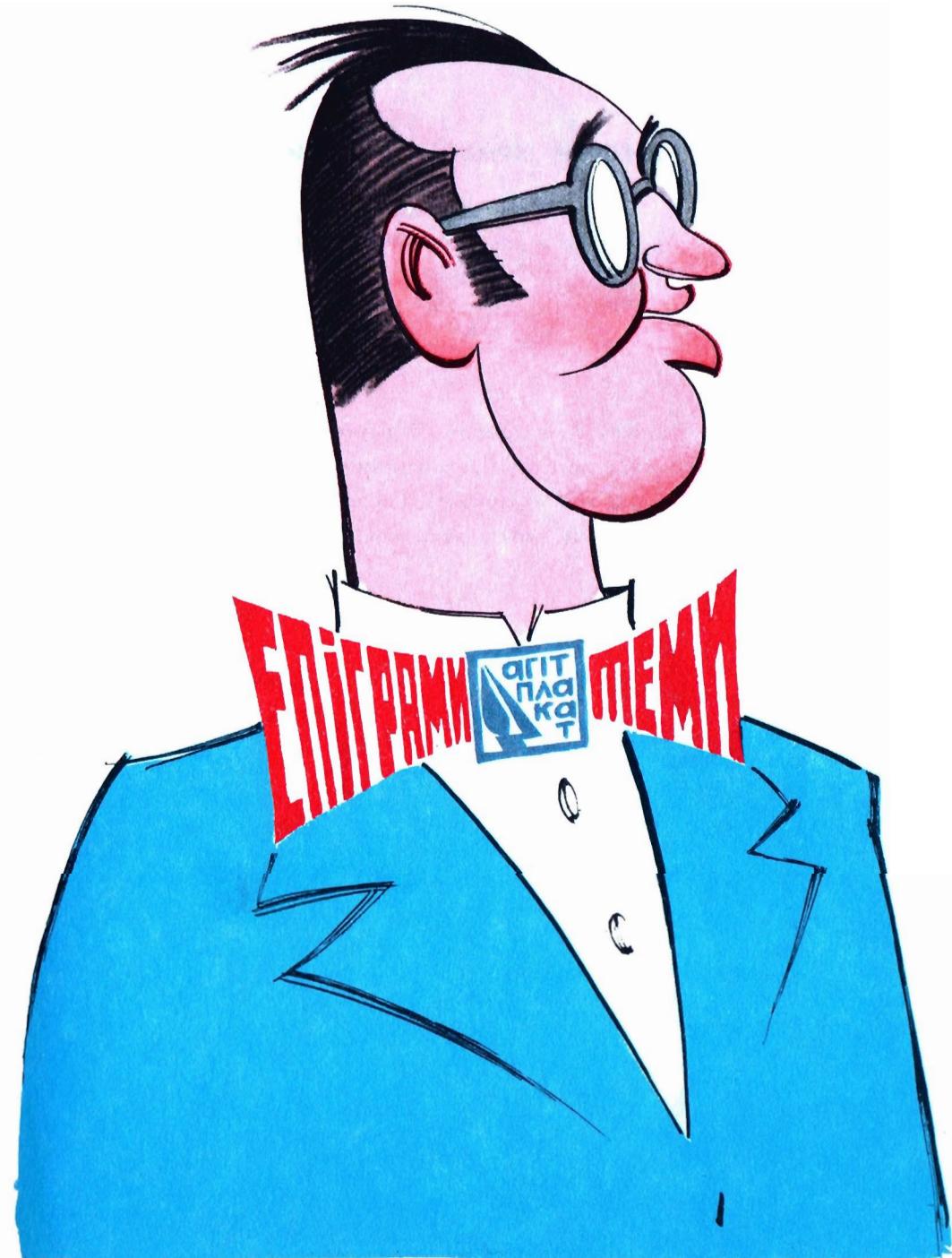
ОЛЕКСАНДР КОВІНЬКА

Між козарлюг-перчан — найстарший.
Але не владні тут літа:
Хоч вік і має патріарший —
Перо вишнево розцвіта!

АБРАМОВІ КОСТОВЕЦЬКОМУ

Ідуть угору, друже, твої акції!
Й надалі хай не падають вони.
Хоч дошкуляєш ти, бува, редакції
Ще навіть більш, ніж паліям війни *.

* Епіграма С. Бєлкіна.
Переклад з російської А. Темченка.

АНДРІЙ КРИЖАНІВСЬКИЙ

З приводу збірки «Крижана усмішка»

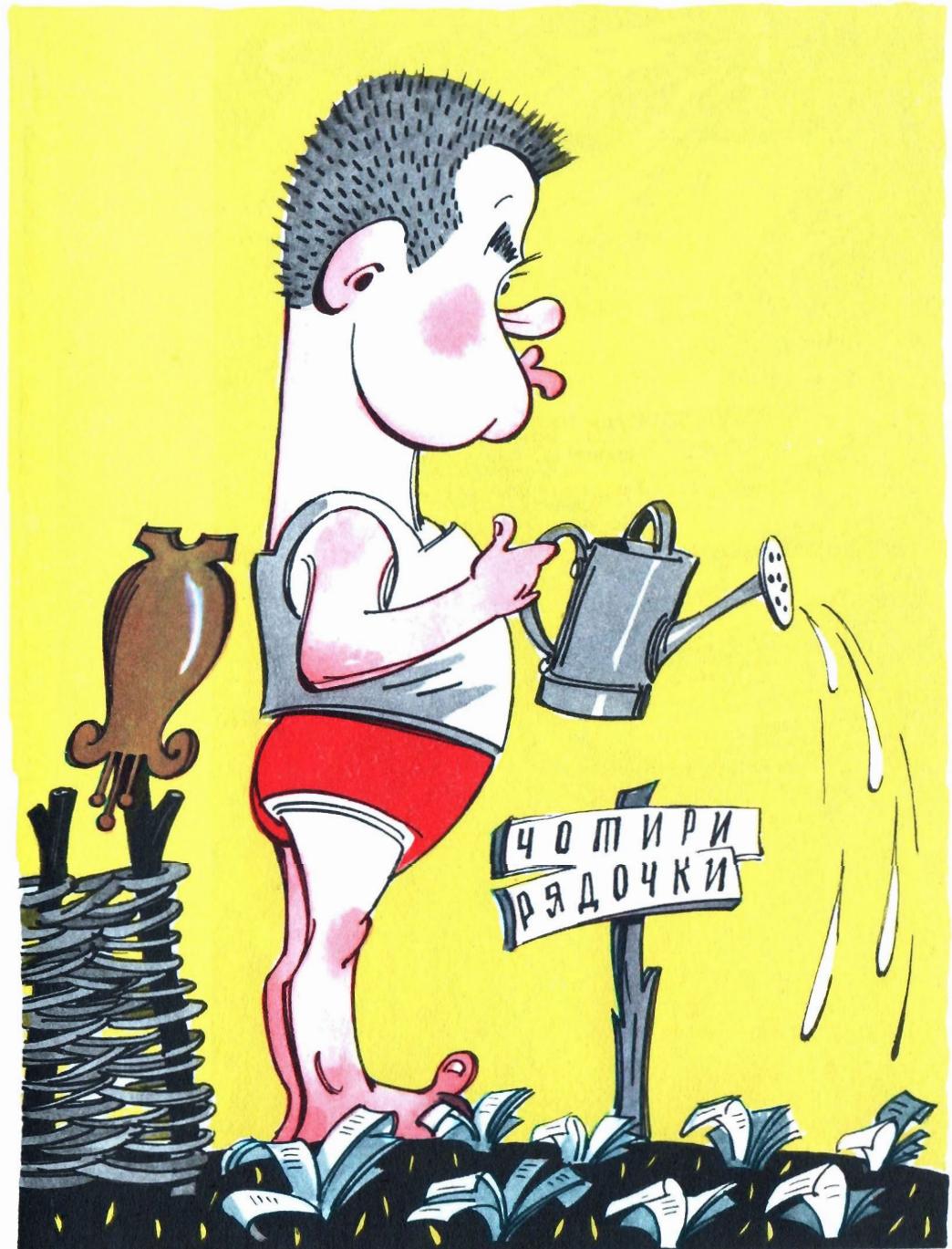
Хоч і віє холодом од них,
Від його усмішок крижаних,
Од цієї «крижаної книжки»
Читачів теплішають усмішки.

ЮРІЙ КРУГЛЯК

Автор байок, фейлетонів, віршових мініатюр
і, зокрема, книжки «В чотири рядочки»

Що йому видав-тиночки
І ред-перелази —
Править чотири рядочки
По чотири рази.

ОВСІЙ КРУКОВЕЦЬ

Куди не пише — йде до друку...
Невже «рука» усюди є?
Так, він і справді має руку,
Що ловкачів дошкульно б'є.

ВАЛЕНТИН ЛАГОДА

Поет смаковито готує
Сатири пекучо-гірку.
«Героям» його —
Не смакує...
А от читачам —
До смаку!

ВАЛЕНТИН ЛИТВИНЕНКО

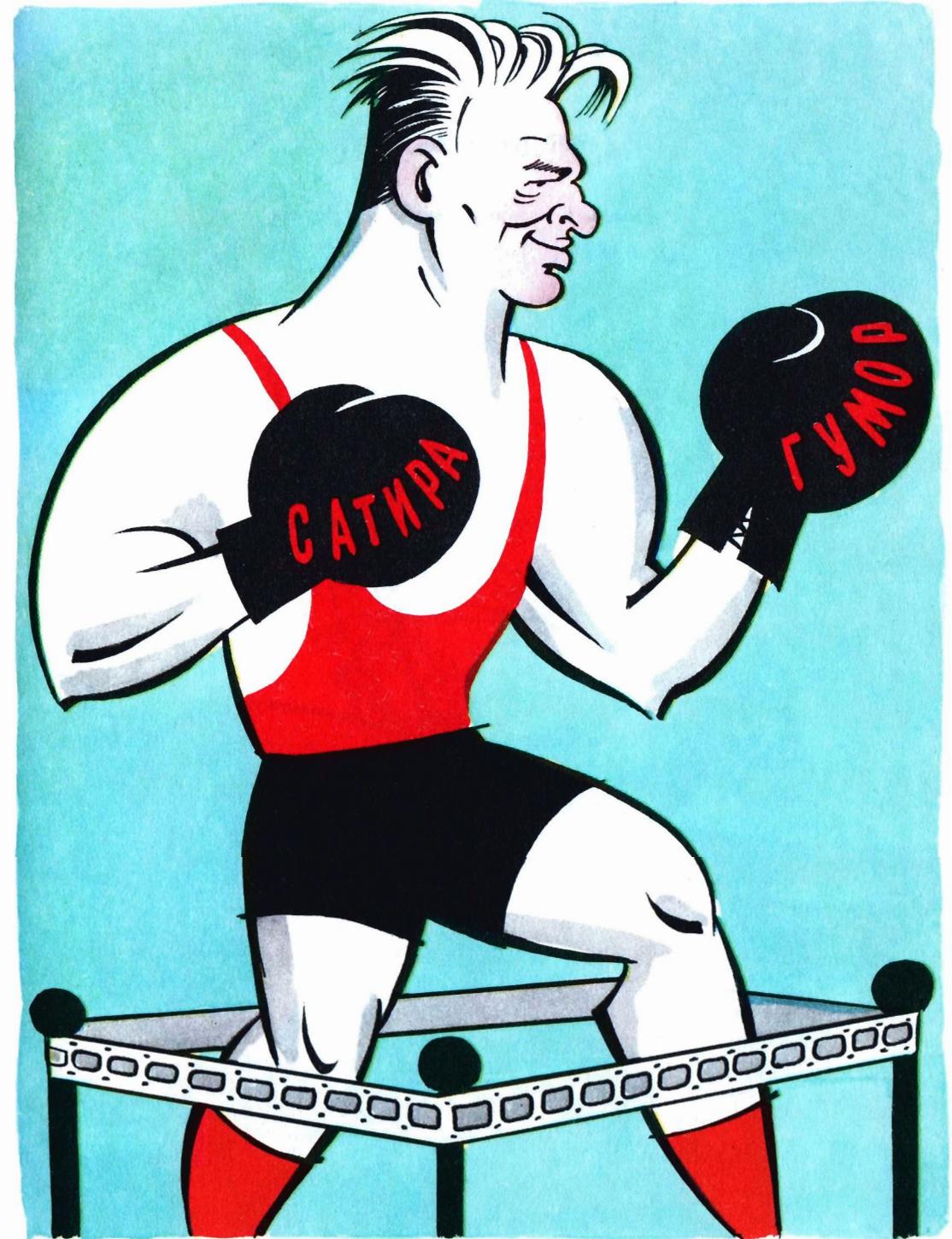
Улов цей рідкісно багатий:
Спіймав він рибу не просту,—
Рибалка наш зумів спіймати
Мистецтва Рибку Золоту!

ПЕТРО ЛУБЕНСЬКИЙ

*Спогади фейлетоніста, автора кінокомедій
та колишнього боксера*

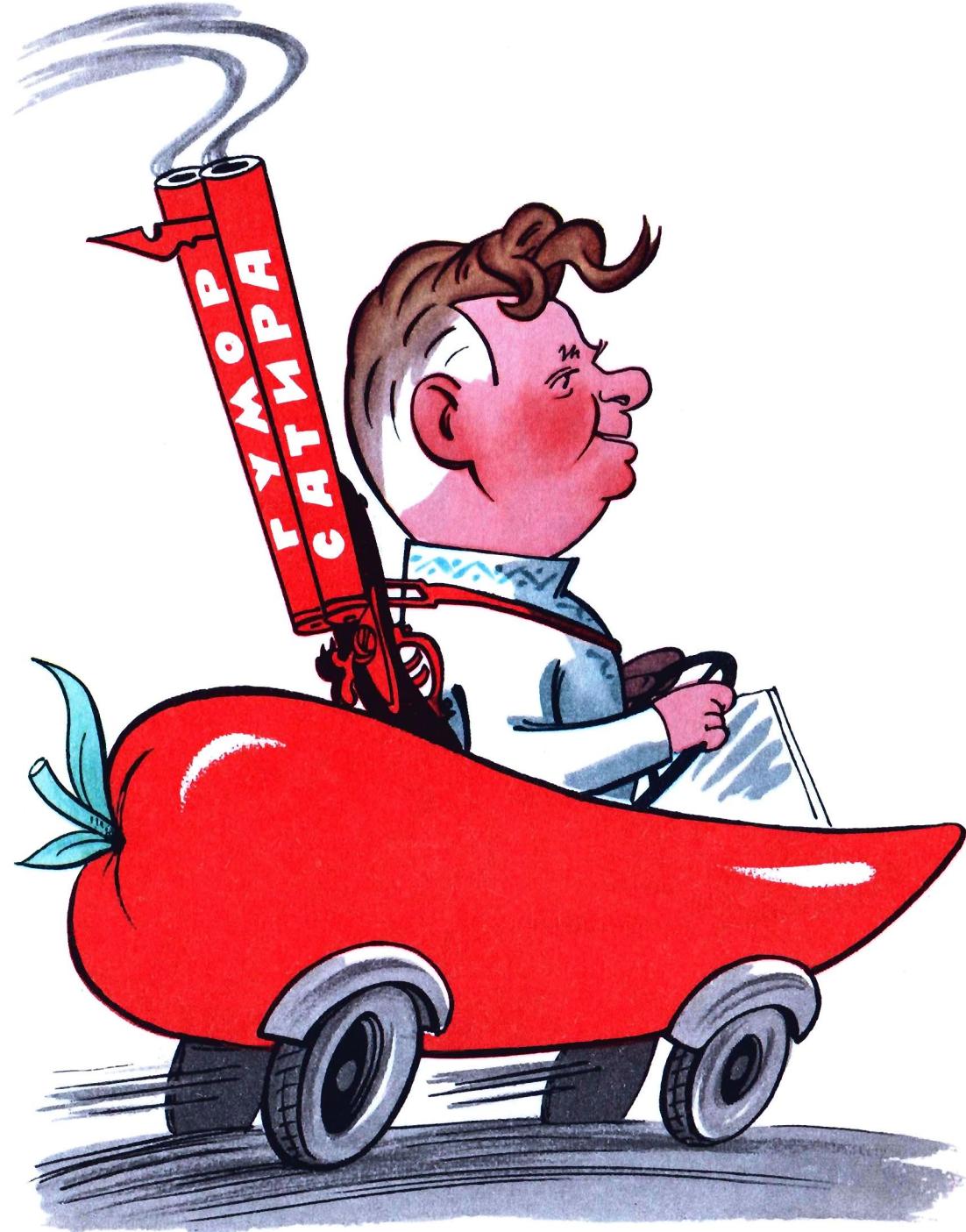
Я, фейлетонячи
В минулі дні,
Не забував
Боксерської науки.
А за кіносценарії
Мені
Від критики
Перепадали... хуки.

ФЕДІР МАКІВЧУК

Головний редактор журналу «Перець»

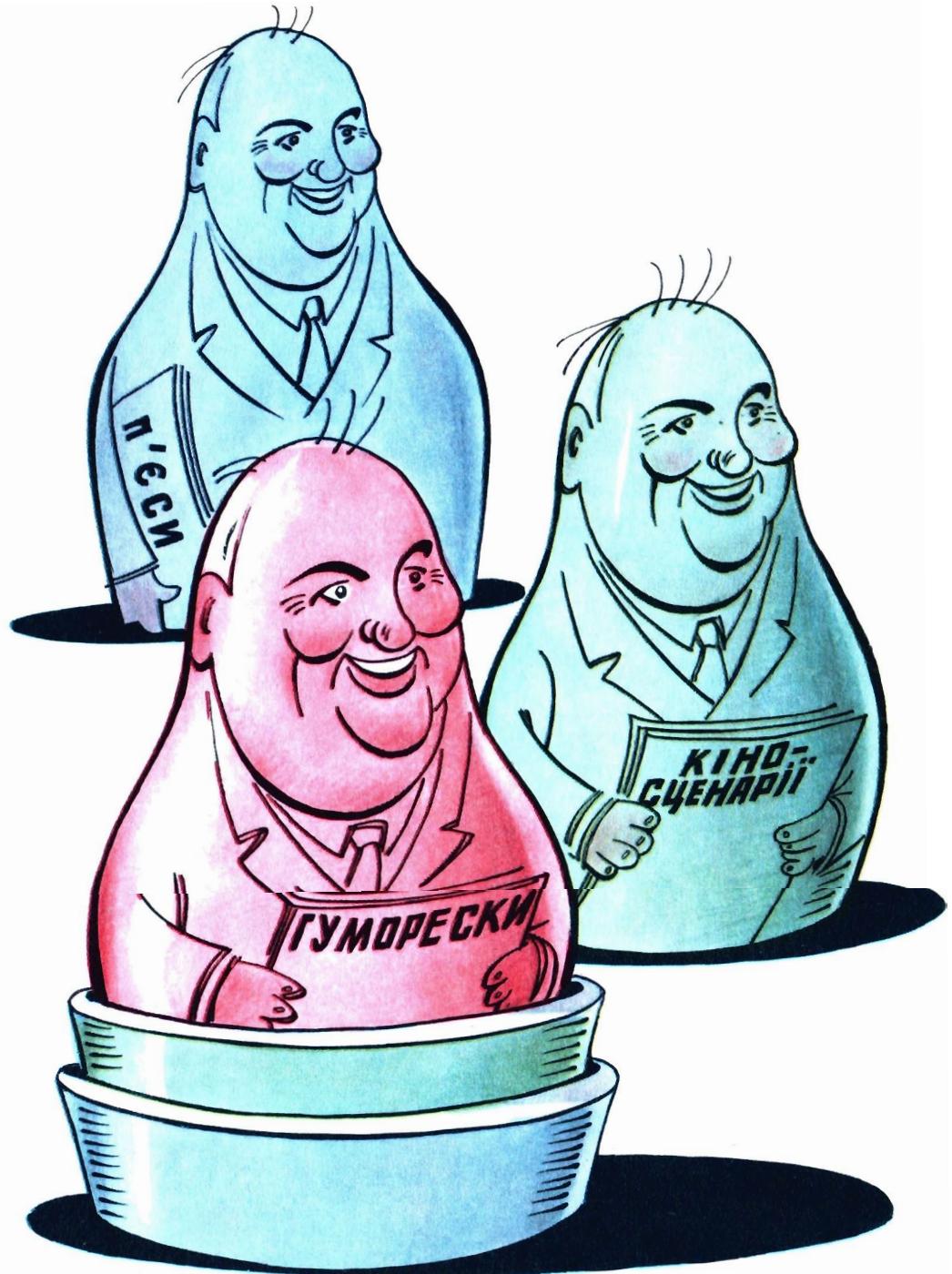
Як наставник, виховує зміну:
Досвід мудрий, чуття молоде.
Без аварій перчанську машину
Тридцять років (із гаком) веде!

ЮРІЙ МОКРІЄВ

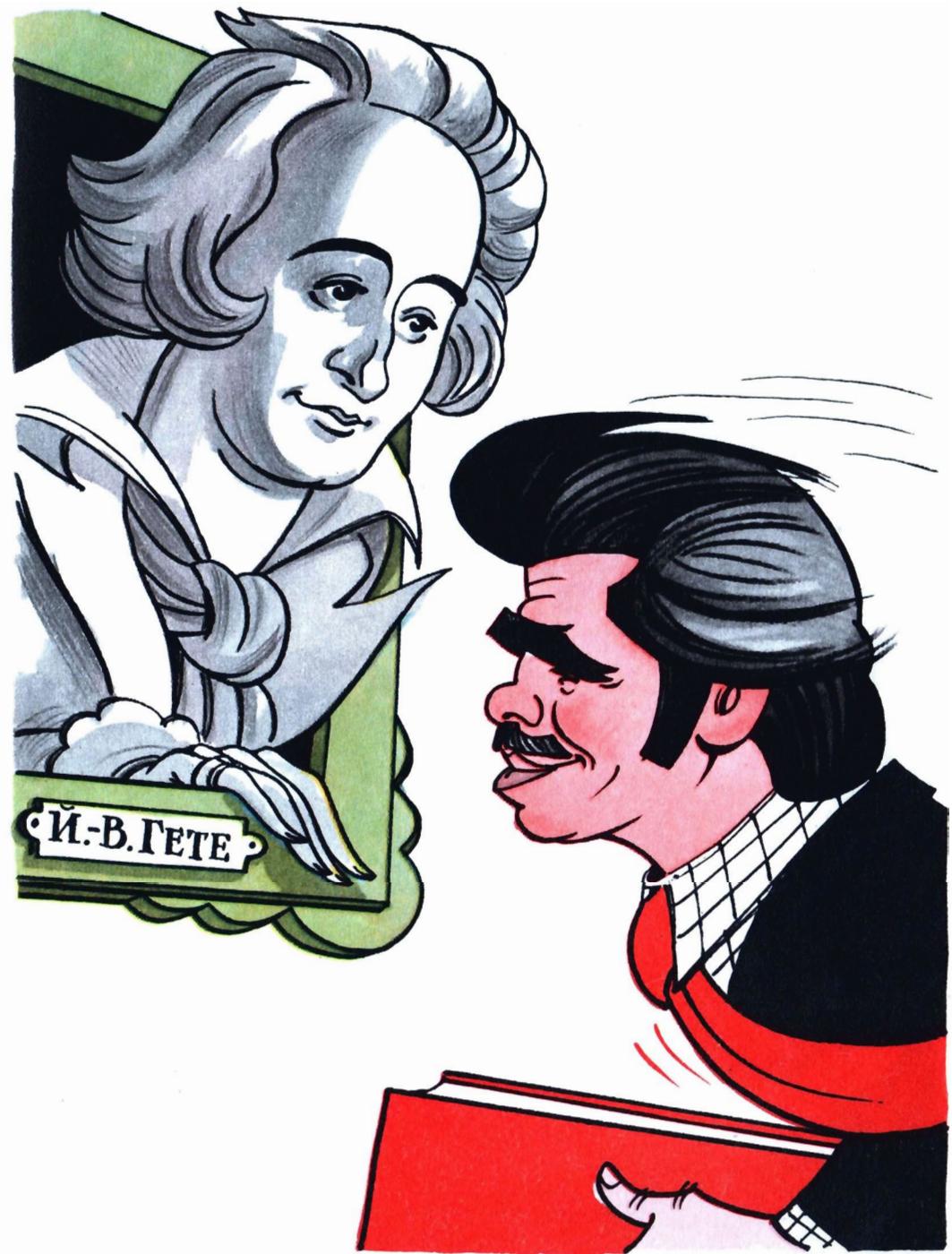
Драматург і сценарист, сатирик і гуморист
(перчанський псевдонім — Гордій Смішка)

Усе, що в «Перці» написав
/Усмішку за усмішкою/,
Письменник написав не сам —
Удвох з... Гордієм Смішкою.

ДМИТРОВІ МОЛЯКЕВИЧУ

«СПИНІСЯ, МИТЬ!»— так написав
Великий Гете...
Та на увазі він не мав
Тебе, поете.

ІВАН НЕМИРОВИЧ

Колишній соліст капели бандуристів,
поет-гуморист

«Взяв би я бандуру,
Та й заграв, що знов...»
Залишив бандуру —
Гумористом став.

СТЕПАН ОЛІЙНИК

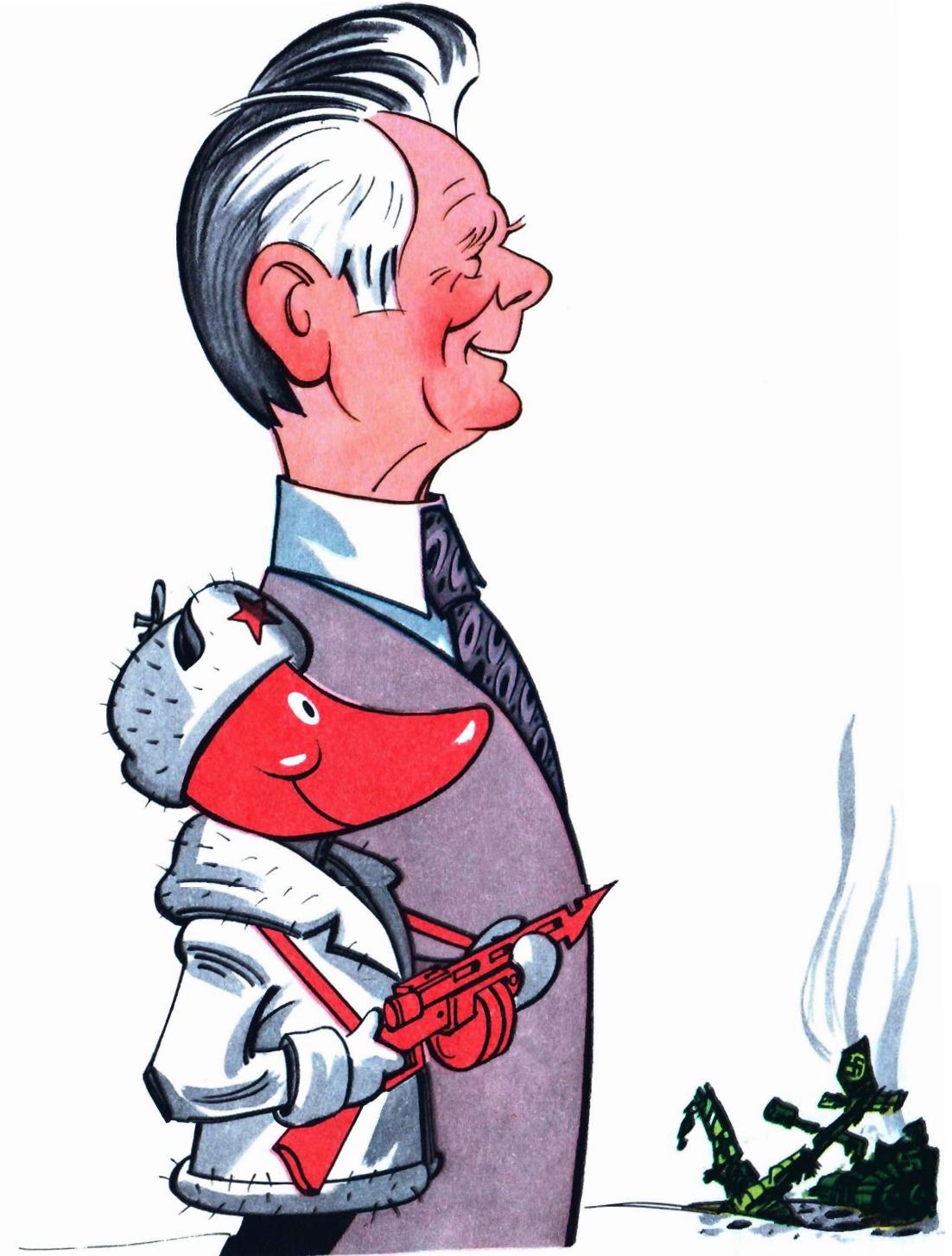
Його для «Перця» й «Крокодила»
Одеса-мама породила.

ЛУКА ПАЛАМАРЧУК

Колишній міністр закордонних справ УРСР,
був головним редактором журналу «Перець»
у роки Великої Вітчизняної війни

Він поділитись може щиро
Життєвим досвідом багатим:
Хоч дипломат...
Але в сатирі
Не був ніколи дипломатом.

МИКОЛА ПОЛОТАЙ

Автор багатьох «Зооафоризмів»

Про людей? Еге! Ни-ни!
Досить вже мороки!..
Приписав я звірині
Всі людські пороки.

ЮРІЙ ПРОКОПЕНКО

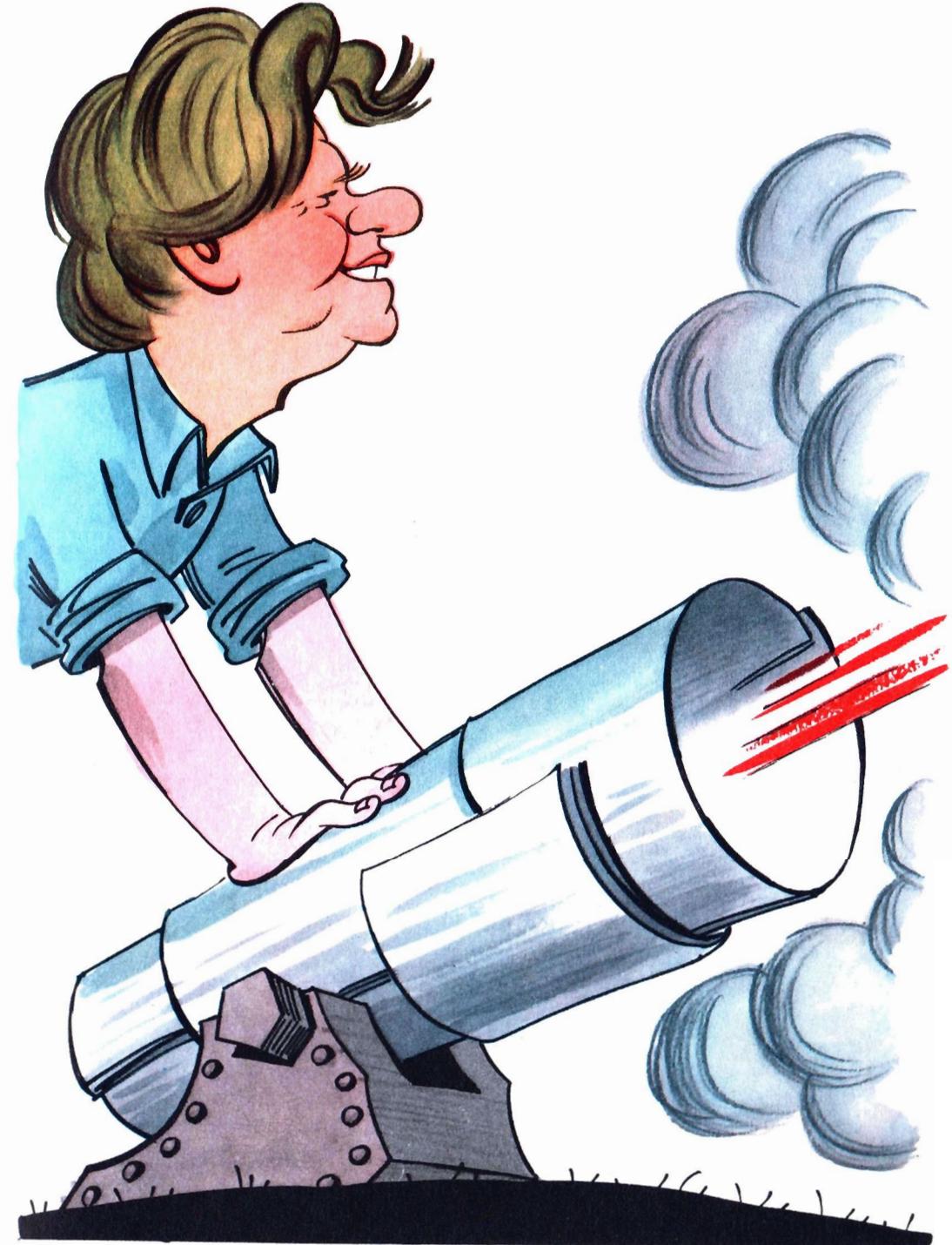
Автор книги гуморесок «Сюрприз»

Він читачу презент підніс,
Зібравши гуморески в книзі.
Йому спасибі за «Сюрприз».
Чекаємо нових сюрпризів!

ПЕТРО РЕБРО

Скільки зроблено всевишнім.
Людям всякого добра:
Із ребра і Єва вийшла,
І сатирик — із Ребра!

ПЕТРО СЛІПЧУК

З приводу книжки «Вінок байок»

Сатири Муза увінчала
Його чоло й отак сказала:
«Байкаре, ось тобі вінок,
Який ти з власних сплів байок».

ІВАН СОЧИВЕЦЬ

Видав чимало збірок сатири й гумору,
зокрема збірку «На сміх людям»

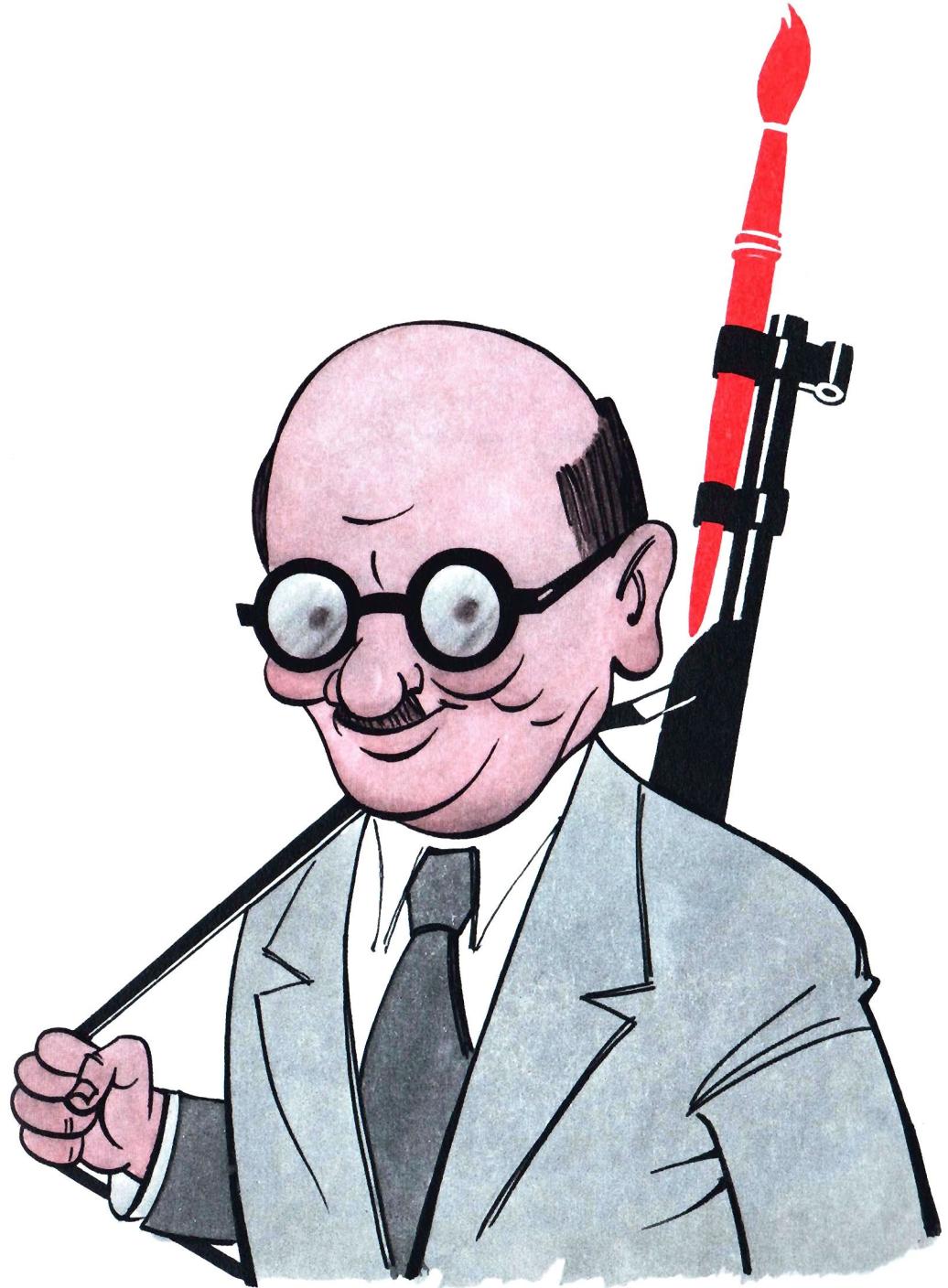
Автора хвалити будем
(А хвалити тут не грішно):
Не на сміх він пише людям...
Хоч що й пише — те і смішно.

ЗІНОВІЙ ТОЛКАЧОВ

Автор серії малюнків «Майданек»
та «Квіти Освенцима»,
співробітничав у «Перці»

Солдат-художник йшов у буревій,
Щоб зброєю і пензлем воювати,
І може він разючий пензель свій
По праву до багнета прирівняти!

ВАЛЕНТИН ЧЕМЕРИС

З приводу книжки «Закохана відьма»

Він дав їй перцю.
Недарма
Заплакала Нечиста Сила:
—Таке терпіти,— голосила,—
Вже більше сил моїх нема.

ВОЛОДИМИР ЧЕПІГА

З приводу книжки «Свій хлопець»

Він — «гумор сапієнс». Йому
Зі злом ніяк не жити в мірі.
Зі злом і бореться тому
Свій хлопець в гуморі й сатирі.

ОЛЕГ ЧОРНОГУЗ

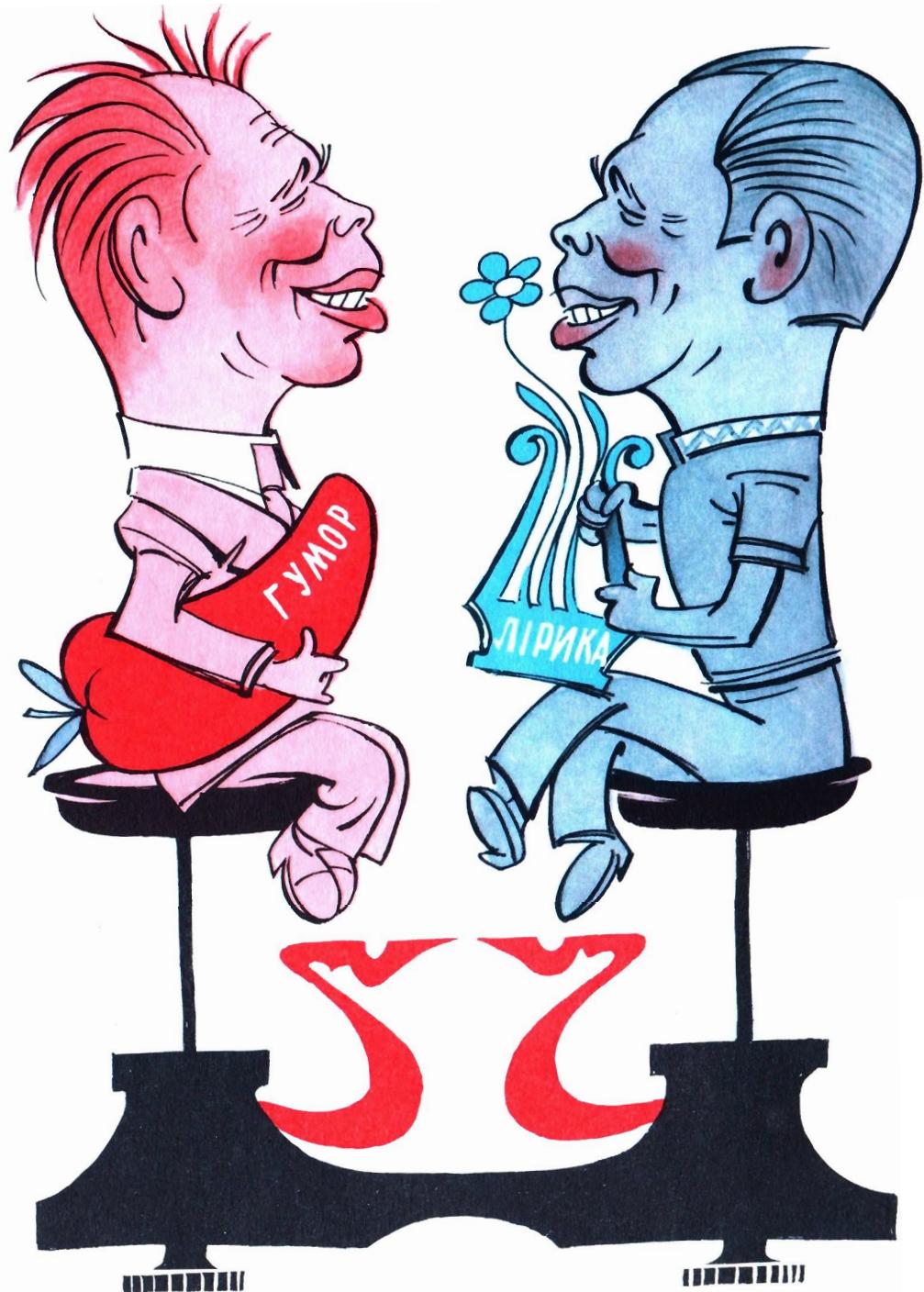
З приводу його порад молодятам
у повісті «Між нами кажучи»

Зна (мотайте на вус):
Де рушник, де гарбуз;
Та не зна Чорногуз:
Шлюб — це мінус чи плюс?

ВАСИЛЬ ЮХИМОВИЧ

Хто я такий? Якби знаття,
Який читацький вирок?
Питання мучить все життя:
Я гуморист чи лірик?

МИКОЛА ЯРОВИЙ

Жартівливий роздум поета-гумориста,
який 20 років працював у Кабінеті
молодого автора СПУ

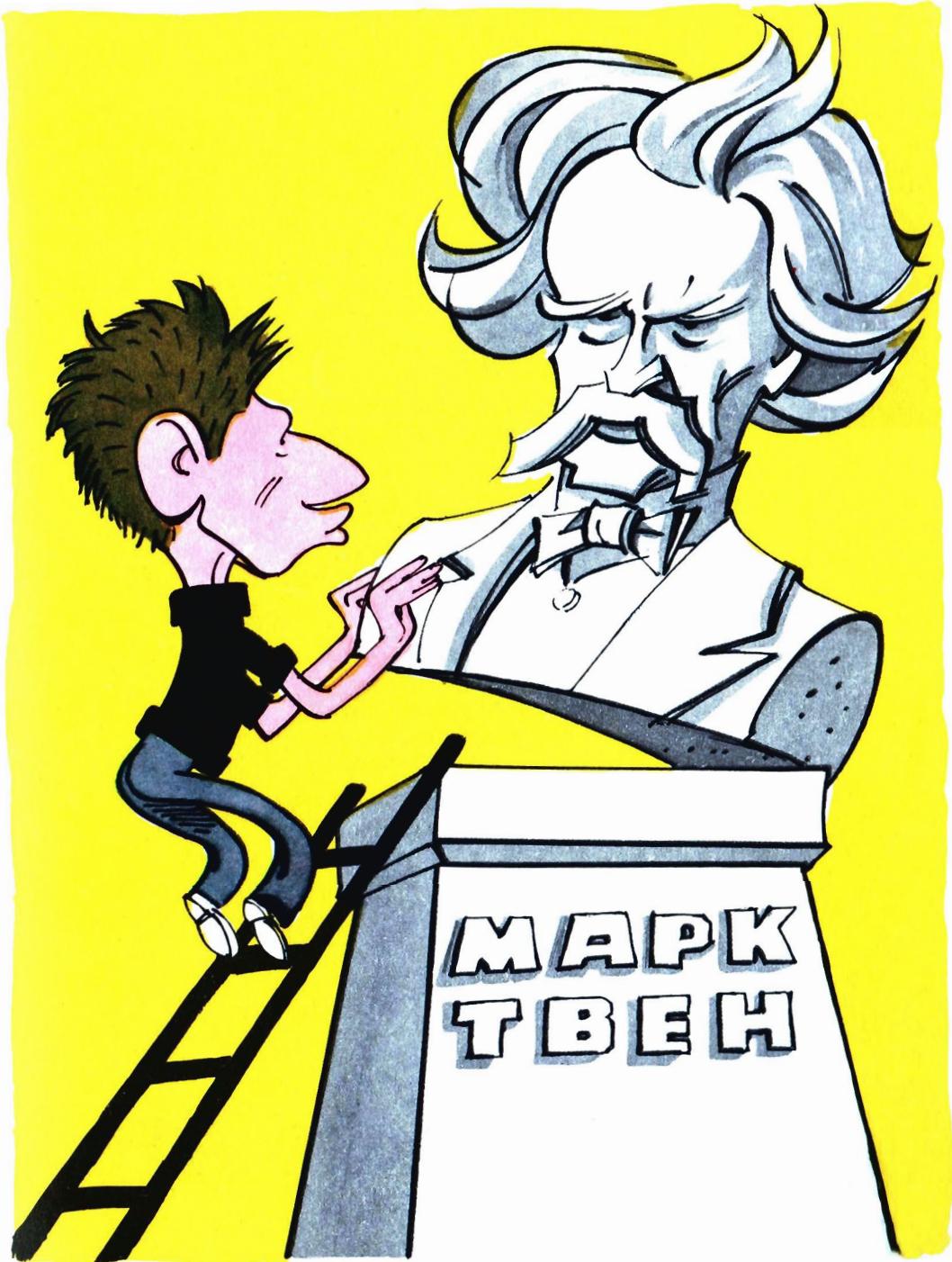
Гей ви, початківці
Й милі графомани,
Хто вас буде пестити,
Як мене не стане?!

ЮРІЙ ЯЧЕЙКІН

Гуморист і автор пригодницьких творів

Ой, не переливки Марк Твену —
Ячейкін вийшов на арену!

ОДНОПЕРЧАНЕ

АЛЬБОМ

Шаржи

Анатолия Саркисовича Арутюнянца

Эпиграммы

Абрама Моисеевича Костовецкого

Киев, издательство «Мистецтво», 1977

(На украинском языке)

ОДНОПЕРЧАНИНЕ,
ПРОБАЧ, НЕ СЕРДЬСЯ,
ЯК НЕ ПОТРАПИВ ТИ В АЛЬБОМ ОЦЕЙ:
ЧАС БИСТРОПЛИННИЙ ПРОМАЙНЕ —
У «ПЕРЦЯ»
ПОПЕРЕДУ СТОРИЧНИЙ ЮВІЛЕЙ!

Редактор Ю. О. Іванченко
Художнє оформлення Ю. О. Козюренка
Художній редактор В. В. Терещенко
Технічний редактор Н. Г. Орлова
Коректор О. А. Пашковська

ІБ № 695

БФ 30102. Б3 № 17, Поз. 26. 1977 р. Здано на виробництво
27/XII. 1976 р. Підписано до друку 30.VIII. 1977 р. Папір
офсетний. Формат 70×90/16. Умовн. друк. арк. 10,53. Обл.-
вид. арк. 6,63. Фіз. друк. арк. 9,0. Тираж 10 000. Зам. 7—400.
Ціна 2 крб. 20 коп.

Видавництво «Мистецтво», Київ, Золотоворітська, 11.

Головне підприємство республіканського виробничого об'єднан-
ня «Поліграфкнига» Держкомвидаву УРСР,
Київ, вул. Довженка, 3.